

- 5 . . . ος Αστοκλαίοι. Εὐρ, σὺνα καὶ Θε[μιστώ ;
ἀπελευθερ]εσθένσα ἀπὸ Πείθουνοσ Μει.ιων. .
Πολυξ ; γενεῖα Ὅφρυνοι Παυσανία ο ἐλε . . .
Εὐκτειμονεία ἀπελευθερσθ[ένσα ἀπὸ
. . . . λονος Λοντείοι Σοῦσος Θιοζ[ότοι
10 ἀπελευθερ]εσθ[ένσα ἀπὸ Θιοζότοι Μεγαλοκλ[έους
Δι]οκλεία ἀπελευθερσθένσα ἀπὸ (δεῖνος τοῦ δεῖνος)
Ἀ]πορία Δικαιαία, ἀπελευθερσθέν[σα ἀπὸ δεῖνος
. . . Κολλιαίοι. Σουσιφάνεισ Ἀνχζ[άδρου ;
ἀπελευθερσθ]ές ἀπὸ Φιλοκρατείας (τῆς δεῖνος).
15 [ῆ δεῖνα] ἀπελευθερσθένσα (ἀπὸ δεῖνος τοῦ δεῖνος).

Ἐν τῇ προκειμένῃ ἐπιγραφῇ ἀναγράφονται πράξεις ἀπελευθερώσεως δούλων μακεδονικῆς ἐποχῆς, καθ' ἃ ἐκ τοῦ εἶδους τῆς γραφῆς δηλοῦνται. Ἐν ἀρχῇ δὲν ἀναφέρεται ὁ ἐπώνυμος στρατηγὸς τῶν Θεσσαλῶν. Οὐδεὶς μὲν Θεσσαλικὸς ἐν αὐτῇ ἀναφέρεται. Ἡ διάλεκτος εἶναι Θεσσαλική· ἰδιόζων δὲ τύπος τῆς παθητικῆς μετοχῆς τοῦ ἀορίστου ἐν αὐτῇ παρατηρεῖται τοῦ ἀπελευθεροῦμαι ρήματος, ἀπελευθερσθ[ένσα] διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένος καὶ ἀπελευθερσθ[ένσα] διὰ τὸ θηλυκόν.

Περὶ δὲ τοῦ τύπου ἀπελευθερσθ[ένσα]—ενσα παρατηροῦμεν, ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀρσενικῷ γένει ἀποβάλλεται μὲν τὸ ν, δὲν ἐκτείνεται δὲ τὸ ε εἰς ει. Ἐν δὲ τῷ θηλυκῷ φυλάττεται.

Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ συλλαβῇ παρατηροῦμεν, ὅτι αὐτὰ γράφεται δι' ε ἀντὶ δι' ω, ὡς ἔδει. Τοῦτο δὲ γίνεται, διότι παρὰ Θεσσαλοῖς γράφεται πᾶσα συλλαβή, δι' ω γραφομένη, δι' ου· ἀλλ' ἡ φωνὴ ου ἦτο ἐνίοτε τόσῳ βραχεῖα, ὥστε πολλακίς συνεχέστο μετὰ τῶν βραχέων φωνηέντων καὶ ἔστιν ὅτε ἐγράφετο καὶ δι' ε, ὡς ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει. Τοῦτο συμβαίνει καὶ παρ' ἡμῖν.

Ἡ δὲ ἐπιτύμβιος τῆς καλῆς ἐποχῆς ἔχει ὡς ἑξῆς·

ΘΥΡΣΕ ΘΥΡΣΟΥ, Θύρσε Θύρσου

Περὶ τῆς Θεσσαλικῆς διαλέκτου καὶ τοῦ Θεσσαλικοῦ ἀλφαῖτου ἐν προδεχεῖ ψύλλῳ δημοσιεύσμεν πραγματείαν ἡμῶν.

Ἐν Ἀλμυρῷ Ὀκτωβρίῳ μεσοῦντος 1893.

N. I. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Νεαὶ ἀνακαλύψεις ἐν Αἰγύπτῳ. I

Μετ' εὐχαριστίας εὖ θα πληροφθοῦσιν οἱ ἀρχαιολόγοι ὅτι ὁ κ. I. Μόργαν ἐδαπάνησεν ὀλίγην ποσὴν παρελθόν θέρους ἐν τῷ οἴκῳ, ὃν ἄλλοτε κατείχεν ὁ Μαριέτ, ἐξ οὗ δὲ διπύθυνα σερῶν ἀνασκαφῶν ἐν τῇ παρακειμένῃ νεκροπόλει καὶ ἐν τῇ παρὰ τὰς πυραμίδας τοῦ Ἀβουσίρ χώρα. Τὸ κυριώτατον ἐν Σακαρᾷ ἀποκαλυφθὲν μνημεῖον εἶναι τὸ μαυσωλεῖον τοῦ

1) Ἐν τῷ ἐγκρίτῳ ἀγγλικῷ περιοδικῷ «Ἀθηναίῳ» ἐδημοσιεύθη ἄρτι ἐνδιαφέρουσα ἀφήγησις τῶν κατὰ τὸ παρελθόν θέρους ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ τμήματος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Μόργαν γενομένων νέων ἀρχαιολογικῶν ἐν Αἰγύπτῳ εὐρημάτων· ταύτην μεταφέροντες εἰς τὰς ἡμετέρας στήλας φρονούμεν ὅτι ἱκανοποιῦμεν τὴν περιέργειαν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν.

Μερού-Ρά ἢ Μερά, ὅστις ἔζη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τέτα, βασιλέως τῆς 6^{ης} δυναστείας. Τὸ θαυμάσιον τοῦτο μνημεῖον περιλαμβάνει τοὺς τάφους τοῦ Μερά, τῆς συζύγου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· οἱ τρεῖς τάφοι εἶναι συννηνωμένοι μετ' ἀλλήλων, ἔχουσι δὲ μίαν καὶ μόνην θύραν. Συνίστανται δὲ ἐκ 31 θαλάμων καὶ διαδρόμων, ἐξ ὧν τρία σερδάμπ, δύο διαδρόμοι, πέντε θάλαμοι καὶ τρία δωμάτια στεροῦνται ἐγγλύφων, 18 δὲ θάλαμοι καλύπτονται ὑπὸ κεχρωματισμένων γλυφῶν, λαμπρῶς ὠζομένων. Τρεῖς τῶν κεκοσμημένων τούτων θαλάμων φέρουσι στήλας, ἐν δὲ τῷ εὐρυτάτῳ πάντων εὐρίσκεται κεχρωματισμένος ἀνδρὶς τοῦ Μερά, ὕψους 7 1/2 περίπου ποδῶν, ἐντὸς θήκης· πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχει ἀλαδοστρίνη τράπεζα πλήρης ἀφιερωμάτων. Τρεῖς ἐπιτύμβιοι μονόλιθοι (stelae) ἀφιερῶνται εἰς τὸν Μερά, εἰς δὲ λαμπρῶς κεχρωματισμένος εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ· ὁ τάφος τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὠραιότατος ὢν, κοσμεῖται ὑπὸ εἰκονικῶν παραστάσεων διὰ ζωρῶν χρωμάτων ἐπὶ μελαίνης βάσεως. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν γυναικῶν καὶ χορευτῶν ἀποτελοῦσι λαμπρὰ δειγμάτων τῆς καλλιτεχνίας τῆς περιόδου ἐκείνης. Αἱ κυριώτεραι σκηναὶ ἐν τῷ μαυσωλείῳ ἀποτελοῦνται ὑπὸ ὀμίλου θρηνηφῶν, εἰκόνας γυμναστῶν καὶ χορευτῶν, ἐργατῶν, κατεργαζομένων τὸ μέταλλον καὶ κατασκευαζόντων ἀντικείμενα ἐκ χρυσοῦ κλπ., ὑπὸ ἐξεικονίδεως τοῦ ἀποθανόντος Μερά, πλεόντος ἐν τῷ Νείλῳ, τῶν γεωργικῶν ἔργων τῶν τριῶν τοῦ ἔτους ὥρων, τῶν θρηνητικῶν καὶ ἀλειυτικῶν ἐκδρομῶν τοῦ Μερά κλπ. Ὁ κ. Μόργαν θεωρεῖ τὸ νέον τοῦτο εὑρημα ὡς τὸ ὠραιότατον πάντων τῶν μέχρι τοῦδε εἰς φῶς ἀχθέντων μνημείων τοῦ ἀρχαίου κράτους. Ἀδύνατον ὅμως ἀποβαίνει νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ἡ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν ὑπ' αὐτοῦ γενομένη αἰτία δις συμπληρωματικῆς πιστώσεως πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ σπουδαίου τούτου μνημείου, ἀπερρίθην. Οὐ μακρὰν τοῦ οἰκογενειακοῦ μαυσωλείου τοῦ Μερά ὁ κ. Μόργαν ἀνεκάλυψε μέρος ἑτέρου μαυσωλείου, περιλαμβάνοντος πέντε θαλάμους, ἐν οἷς ἀπαντῶσιν ἐξαίρετοί τινες γλυφαὶ τῆς 6^{ης} δυναστείας. Τὰ δύο ταῦτα μαυσωλεῖα κεῖνται πρὸς Β. τῆς πυραμίδος τοῦ Τέτα, κάτωθι τῆς διόδου τῶν σφηγῶν, εἰς ταύτην δὲ τὴν λεπτομέρειαν ὀφείλεται ἡ λαμπρὰ αὐτῶν διατήρησις. Ἐν τούτοις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς 6^{ης} δυναστείας ἐστυλῆθησαν, διότι ἕτερον μαυσωλεῖον ἰδρῦθαι ἐγγὺς καὶ ἀπέναντι τοῦ εἰς τὸν Μερά ἀνέκοντος, ἐκ λίθων, εἰλημμένων ἐξ ἐκείνων. Ἐξω τῶν μαυσωλείων τούτων ὁ κ. Μόργαν ἀνεκάλυψε διαφόρους λάκκους τῆς Σαϊτικῆς καὶ Πτολεμαϊκῆς ἐποχῆς, ἐκ δύο τῶν ὁποίων φαίνεται ὅτι ἐκ γρανίτου καὶ τιτανολίθου σαρκοφάγοι ἐξεχώσθησαν. Ἐν ἄλλῳ τῶν λάκκων τούτων εἰς βάθος 120 ποδῶν μουμία ἐν σαρκοφάγῳ ἐκ παλλεῦκου μαρμάρου εὐρέθη κειμένη ἐπὶ παχέος στρώματος θυμιάματος, διασώζοντος εἰσέτι τὴν γλυκεῖαν αὐτοῦ ὁσμὴν.

Αἱ ἐν Ἀβουσίρ ἀνασκαφαὶ δὲν ὑπῆρξαν ὅλως ἄγονοι, διότι συνέβη αὐτῶν ὁ κ. Μόργαν ἠδυνήθην ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ τόπος ἐν ᾧ σμειοῦται ὁ ἀριθμὸς XIX ἐπὶ τοῦ πίνακος τοῦ Λεψίου (Lepsius's plan) δὲν παρίστανται τὴν τοποθεσίαν πυραμίδος. Ἐν τῇ θέσει τῶν αὐτῶν βασιλικῶν τάφων ἀνεκαλύφθη εὐρύ

μαυσωλείον τοῦ Πτά-σεψῆ, ἐπιθεωρητοῦ τῶν ἔργων τοῦ Σαχοῦ-Ρά, βασιλέως τῆς 5^{ης} δυναστείας. Πρὸς Ν. ὑπάρχει μεγάλη αὐλή, περιλαμβάνουσα εἴκοσι κίονας, πρὸς Β. δ' αὐτῆς κεῖνται οἱ θάλαμοι. Ἐξ αὐτῶν δύο διατηροῦνται καλῶς, ἔχοντες καὶ τοὺς τοίχους πλήρεις κεχρωματισμένων γλυφῶν. Ἐν ἐνὶ τῶν θαλάμων ὑπάρχει τριπλῇ θύκη, εἰς ἣν προσπελάζει τις διερχόμενος τρεῖς βαθμίδας καὶ μικρὸν δάπεδον. Τέσσαρες τῶν τοιχογραφιῶν παριστᾶσι τὴν μεταφορὰν τῶν κολοσσιαίων ἐκ γρανίτου καὶ τιτανολίθου μορφῶν εἰς τὸν τάφον, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ κ. Μόργαν ἀνεῦρε πράγματι τὰ λείψανα αὐτῶν. Ἄν μὴ ἀπατώμεθα, ἡ σικηνὴ αὕτη οὐδέποτε πρότερον παρετηρηθῆν ἐν μαυσωλείῳ τῆς πέμπτης δυναστείας. Ἐν ἑτέρῳ θαλάμῳ παρατηροῦνται δύο κίονες ζωτοῦ, παραπλήσιοι τῶν ὁποίων οὐδέποτε πρότερον εὑρέθησαν ἐν μνημείῳ τοῦ ἀρχαίου κράτους· νῦν δὲ δυνάμεθα νὰ κατιδῶμεν ὅτι οἱ κίονες, οὓς ἔσθην ὁ Ραμεσῆς καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ, ἀπετέλουν ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἀνωτέρω πενιχρὰς ἀπομιμήσεις τῶν λαμπρῶν καλλιτεχνημάτων προγενεστέρας ἐποχῆς. Καὶ ἑτερόν τι ἐνδιαφέρον σημεῖον εἶναι ἄξιον ἰδιαζούσης μνείας· ἐπὶ τοίχῳ τοῦ μαυσωλείου τούτου ὑπάρχει δι' ἱερατικῶν χαρακτήρων τῆς ἐποχῆς Ραμεσῆ τοῦ Β' ἐπιγραφή, ἀναφέρουσα ὅτι δύο γραμματεῖς ἀφίκοντο ἐκεῖ ἵνα προσευχθῶσιν ἐν τῇ πυραμίδι τοῦ βασιλέως Σαχοῦ-Ρά καὶ τοῖς περίξ τάφοις. Ἦδη ἐν τῷ πινάκι τοῦ Δεψίου ἡ πυραμὶς, ἥτις ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ὁ τάφος τοῦ βασιλέως τούτου, σημειοῦται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ XVIII, ἡ ἐπιγραφή δὲ αὕτη παρέχει ποῖαν τινα ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας τῆς ὑποθέσεως ταύτης, τῆς ἱερατικῆς ἐπιγραφῆς δεκνυούσης ὅτι ὀφείλομεν νὰ θεωρήσωμεν τὸ νεωστὶ ἀνακαλυφθὲν μαυσωλείον ὡς κείμενον ἐγγὺς τῆς τοποθεσίας τῆς πυραμίδος τοῦ Σαχοῦ-Ρά.

Οἱ Αἰγυπτιολόγοι μετ' εὐχαριστήσεως θὰ ἀκούσῳσιν ὅτι ὁ κ. Μόργαν παρεσκεύασε πινάκα τῆς ἐν Σακαρᾷ καὶ τῆς ἐν Ἀβουσίρ νεκροπόλεως, ἐν τῷ πινάκι δὲ τούτῳ σημειοῦνται αἱ τοποθεσίαι τριδχιλίων τάφων. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι νέος κόσμος θαυμάτων ἀναμένει τὴν ἐπίσκεψιν ἑκατοντάδων περιηγητῶν, παρασκευαζομένων ἤδη νὰ μεταβῶσιν εἰς Αἴγυπτον ἵν' ἀπολαύσῳσι τοῦ ὑγείου αὐτῆς κλίματος καὶ τῶν τέψεων, ἃς παρέχει διὰ τὸ πνεῦμα.

Γ. Κ. Λαζαρίδης.

ΛΙΝΑ.*

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Δάκρυα καὶ δρόσος.

III.

*Ἐμενον ἐκεῖ σιωπηλοί. Πέριξ αὐτῶν γλυκεῖα ἡρεμία ἔβασίλευεν, ἐν αὐτῇ δ' ἤκούοντο μόνον γέλωτες παιδίων προερχόμενοι ἐκ τῶν κλιμάκων, ἡ ἐκ τῆς δεξαμενῆς τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ συνήθους τούτου ἐξο-

χικοῦ συνεντευκτηρίου τῶν οἰκοδεσποινῶν τῆς πόλεως. Οἱ ὑψικόρυφοι τῶν δρυῶν κορμοὶ διέχεον σκιὰν καὶ δρόσον; διὰ δὲ τῶν ρωγμῶν τῆς αἰμασιᾶς, διεφαίνοντο, μακρὰν ἐν τῷ βῆθει τοῦ πεδίου, ἀναιρόμενα πού καὶ πού ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τὰ λευκὰ περιζώματα τῶν πωλητριῶν κοκκοβαλάνου, ἡ ἐρυθρὰ στρατιώτου ἀναξυρίδας. Αἱ θροοῦσαι τὰ φύλλα ἐσπέριαι πνοαὶ ἤγγελλον ἤδη τὴν πρὸς τὴν δύσιν κἀθοδὸν τοῦ ἄστρου τῆς αὐγῆς.

— Πηγαίνωμεν· εἶπεν ἡ κ. Δαήλ.

— Ναί, ναί, πηγαίνωμεν εἶπε μνημητικῶς ὁ Ἰωάννης. Ἐγερθέντες δ' ἐξῆλθον.

Αὐτοστιγμὴ φαιδρὸς περιπατητῶν ὅμιλος κατέκλυσε τὸν προνομιοῦχον περιβόλον. Δεκάς ὅλη ἀτόμων ἀποτελουμένη ἐκ κυρίων, νέων καὶ γηραιῶν, ἀπάντων τελείων τὴν περιβολὴν, καὶ κυρίων πάσης ἡλικίας, εἰσέδυσαν ὑπὸ τὰ σκιερὰ ἄλση τῆς Ἐρριέτης τῆς Ἀγγλίας. Τότε ἡ χήρα, ἥτις διερχομένη ἤρειδετο ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, ἥσθάνθη αὐτὸν αἰφνιδίως σκιρτῶντα, ἐν ᾗ στιγμῇ ἐχαιρέτιζε τὸ λατρευτὸν πλάσμα, οὐ πρὸ μικροῦ ὑπέστη τοὺς ἀνηλεεῖς μνηκтуриσμούς.

Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ἡ μήτηρ κατείδε τὸν πόνον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς.

— Εἶναι πολὺ ὥραία! ἐψέλλισεν ἀκουσίως ἑαυτῆς. Ἐάν ὁ Ἰωάννης ἐστρέφετο, θὰ ἐδοκίμαζεν ἴσως ἀόριστόν τινα παραμυθίαν, ἀναγινώσκων ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς παρθένου αἴσθημα ὕπερ οὐδέποτε τέως διείδεν ἐπ' αὐτοῦ: ἦτοι τὸν σεβασμόν, τὸν θαυμασμόν ἔτι· θὰ ἤκουεν αὐτὴν λέγουσαν πρὸς τὴν ὥραίαν αὐτῆς φίλην, τὴν Ἰωάννην Δερουά, τὰς ἀπλᾶς ταύτας λέξεις:

— Ἰδοὺ ἀκριβῶς ὁ κ. Δαήλ· ἡ κυρία αὐτὴ εἶναι ἡ μήτηρ του.

Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης οὔτε εἶδεν οὔτε ἤκουσέ τι, ὁμιλῶν ἐν εἰλικρινείᾳ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

— Ἐ, μήτηρ, τὴν εἶδες;

— Ναί, υἱέ μου, εἶναι . . . χαριεστάτη.

— Ἀ! μοὶ εἶπες «ὥραία» πρὸ μιᾶς στιγμῆς.

— Ἐκεῖνο μοὶ διέφυγε· νομίζω ὅτι ἡ ἔκφρασις «χαρίεσσα» ἀρκεῖ.

Ὁ νέος ἤρξατο γελῶν ἐγκαρδίως ἤδη.

— Πρόσεχε! σὺ θὰ διαψεύσθῃς.

Καὶ ἐπανερχόμενος, προσέθετο σοβαρῶς:

— Τί πρὸς ἐμέ, μεθ' ὅλα ταῦτα, γλυκεῖά μου μήτηρ· τίς ἡ ἀνάγκη παρασιωπήσεων καὶ διαψεύσεων; ἡ δεσποινὶς δὲ Μαλφάρ εἶναι ὡραιότατη, πλουσιωτάτη, καὶ προφανῶς λίαν πολυζήτητα. Ἐάν ἔσχον τὴν ἀδυναμίαν νὰ κατακυριευθῶ ὑπ' αὐτῆς, δὲν θὰ ἔχω, χάρις τῷ Θεῷ, τὴν ἀνανδρίαν νὰ τῇ γνωστοποιήσω τοῦτο. Δὲν ἐγεννήθημεν ὁ εἰς διὰ τὸν ἄλλον, ὅτι δ' αὐτὴ πρὸ ὀλίγου ἔλεγεν, ἐγὼ εἶπον κατ' ἐμαυτὸν πρὸ πολλοῦ ἤδη. Ἀλλὰ μὴ νομίζῃς ὅτι ἐρυθριῶ ἡ παραπονοῦμαι· μάρτυς μου ὁ Θεὸς ὅτι ἡ εὐτυχία σοῦ καὶ τῆς Ἐλένης ἀρκοῦσι τῇ φιλοδοξίᾳ μου . . . μόνον . . .

*) Ἰδε ἀριθ. 2, σελ. 35—39.